

Alameede 1.1.7.6 „Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikele õppekavadele vastav üldharidus“
Projekt „Tehnoloogiaõpetuse õpetajate täiendkoolitus“ B2 moodul

Käsitöö ja kodunduse õppesisu ja õpitulemused.

Õpetaja töökava koostamine, II ja III kooliaste.

Eve Oro

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi
käsitöö ja kodunduse õpetaja
Õpetaja-metoodik

23.-24.10.2012 Abja Gümnaasiumis

Miks vajab kool muutusi?

- Järeldused PISA uuringutest lähtuvalt:
 - hea keskmine ainealane tase,
 - madal õpiisu,
 - ebapiisav probleemide lahendamise oskus,
 - madal enesehinnang,
 - suur koolistress,
 - vähene koolirõõm.

Väljundipõhine õppekava

- Õppijakeskne, õppe keskmes on õppija ja õppimine.
- Sellest lähtuvalt kujuneb:
 - Õpetamine
 - Ainesisu
 - Meetodid
- Põhitähelepanu on **hinnatavatel õpitulemustel**, mille õppija peaks õppeprotsessi tulemusena saavutama.

Käsitöö ja kodunduse ainekava

- **On paindlik, jätab õpetajale suured õigused:**
 - teemade käsitlemisel ei ole kindlat järjekorda,
 - käsitöö teemad võivad vahelduda kodunduse teemadega,
 - töö planeerimisel saab õppesisu osasid mitut moodi omavahel lõimida,
 - võib kavandada ülesandeid, kus kasutatakse koos mitut tööliiki,
 - õppeainesisesed läbivad teemad, (kavandamine, töö käik, rahvakunst, materjalid) seotakse erinevate tööliikide ja praktiliste töödega.

Käsitöö ja kodunduse ainekava

- Õpitulemuste saavutamiseks on õpetajal võimalus arvestada:
 - õpilaste soove,
 - õpikeskkonna võimalusi,
 - paikkondlikku eripära ja traditsioone,
 - uusi tehnoloogiaid,
 - kaasaegseid moesuundumusi.

Uuenduslikkus käsitöös

- Läbivad teemad käsitöös.
- Väiksem nõue osata suurt hulka konkreetseid tööoperatsioone.
- Kaotatud on ainekavaga määratletud tööesemed.
- Võimalus vähendada koduste tööde mahtu.

Uuenduslikkus käsitöös

- Rõhuasetus
 - tööprotsessil,
 - loominguliste lahenduste leidmisel,
 - oma töö **iseseisval** planeerimisel, teostamisel ja esitlemisel,
 - oskusel leida ja kasutada teabematerjale.
- Rohkem aega
 - arutlemiseks disainiküsimuste üle,
 - oma valikute tegemiseks ja põhjendamiseks,
 - iseseisvate tööoskuste arendamiseks,
 - oma tööprotsessi analüüsimiseks.

Uuenduslikkus kodunduses

- Kodunduse osatähtsuse rõhutamine
 - õppeaine nimetus "käsitöö ja kodundus",
 - õppegruppide vahetused,
 - Täpsed mahud käsitöö ja kodunduse õpetamisel:
 - Õppesisu
 - Aeg
- õppesisus on eraldi teemana välja toodud:
 - töö organiseerimine,
 - rahvustoidud,
 - eritoitumine (toiduallergia, toidutalumatus, toitumishäired, dieedid)
 - tarbijakasvatus

Veel muudatusi

- Tehnoloogiaainete omavaheline lõimumine.
- Kohustuslik õpperühmade vahetus.
- Igal aastal toimuv projektõpe.
- Suurem rõhk on
 - väärtuskasvatusel,
 - töökultuuril,
 - tööprotsessi analüüsimisel,
 - ühiselt tehtaval töö,
 - vastutusel töö tulemuste ees.

Millest alustada?

Kooli ainekava koostamine

- **Ainekava** on õppekava osa, mille alusel toimub mingi õppeaine õpetamine.
- Ainekava kohustuslikud osad:
 - Õppe ja kasvatuse eesmärgid
 - Õppeaine kirjeldus
 - **Taotletavad õpitulemused**
 - **Õppesisu**
 - Õppetegevus
 - Füüsilise õppekeskkonna kirjeldus
 - Hindamine

Õpitulemused ja õppesisu

- RÕK-is on toodud õpitulemused ja õppesisu kooliastmete kaupa.
- Aineõpetaja koostab RÕK-i alusel kooli ainekava, määrates õpitulemused ja õppesisu klasside kaupa.

Õppesisu

- Peamised muudatused uues RÕK-s puudutavad õppesisu ja lähenemisteid, kuidas seatud eesmäärke saavutada.
- Käsitöö ja kodunduse õppesisu moodustavad:
 - Kohustuslikud tööliigid,
 - Läbivad teemad.

Lisaks tehnoloogiaõpetus ja projektõpe.

Kohustuslikud tööliigid käsitöös

- Õmblemine
- Kudumine
- Heegeldamine
- Tikkimine

Läbivad teemad käsitöös

- Kavandamine
- Töö kulg
- Rahvakunst
- Materjalid

Läbivad teemad kodunduses

- Toit ja toitumine
- Töö organiseerimine ja hügieen
- **Toidu valmistamine**
- Laua kombed, etikett
- Kodu korrashoid
- Tarbijakasvatus

Näide 1. Õppesisu jaotus klassiti nädalate lõikes

Kooli- aste	Klass	Käsitöö	Kodundus	Tehnoloogia	Projektõpe
II	4. klass	15	8	4	8
	5. klass	15	8	4	8
	6. klass	15	8	4	8
kokku		45	24	12	24
III	7. klass	15	8	4	8
	8. klass	15	8	4	8
	9. klass	5	4	-	8
kokku		35	20	8	24

Õppesisu jaotus

- Vähemalt 2/3 õppetunnist peab olema praktiline tegevus.
- Käsitöös on soovitatav igal õppeaastal valida 2 põhilist tööliiki, millega seostada ainesisesed läbivad teemad (kavandamine, rahvakunst, töö organiseerimine, materjalid);
- (RÕK lisa 7, p 3.1.3.)

Näide 2. Käsitöö õppesisu jaotus nädalate lõikes

I VARIANT

	HEEGELDAM	KUDUMINE	TIKKIMINE	ÕMBLEM.	
4. klass	8 (ese)	3	0	4	15 nädalat
5. klass	2	5 (v.ese)	8 (ese)	0	15 nädalat
6. klass	2	0	2	11 (ese)	15 nädalat

II VARIANT

	HEEGELDAM	KUDUMINE	TIKKIMINE	ÕMBLEM.	
4. klass	9	0	0	6	15 nädalat
5. klass	0	7	8	0	15 nädalat
6. klass	4	0	0	11	15 nädalat

III VARIANT

	HEEGELDAM	KUDUMINE	TIKKIMINE	ÕMBLEM.	
4. klass	4	3	3	5	15 nädalat
5. klass	0	8	7	0	15 nädalat
6. klass	6	0	0	9	15 nädalat

Näide 3. Õpetaja ainekava

5. Õppesisu jaotus klassiti

ÕPPESISU	LÕIMING	ÕPITULEMUSED	ÕPPETEGEVUSED, MEETODILISED SOOVITUSED, VÕIMALIKUD TÖÖÜLESANDED
Töö kõik (1 tund) Töö planeerimine, vajalikud õppevahendid, ohutusnõuded käsitööklassis töötamisel		Järgib töötamisel ohutusnõudeid, hoiab korras töökoha.	Tutvumine käsitööklassi töökohtade ja kodukorraga. Ohutus ja tagajärjed selle eiramisel. Mõttekaardi koostamine ja arutelu teemal "Miks on vaja töökoht korras hoida?"

http://www.oppekava.ee/index.php/P%C3%B5hikooli_valdkonnaraamat_TEHNOLOOGIA

http://www.polvayg.edu.ee/wp-content/uploads/2011/09/kasitoo_kodundus.pdf

Tikkimine (3 tundi) Töövahendid ja sobivad materjalid. Üherealised pisted. Töö kõik Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi.	Eesti keel – kaasõpilaste ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine. Tööjuhendi lugemine. Joonis jm visualiseerivad vahendid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine.	Hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust. Töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi.	Tutvumine tikkimiseks sobivate materjalide ja töövahenditega. Tikkimisniidi kinnitamine töö alustamisel ja lõpetamisel. Pistete õppimine juteriidele suulise juhendamise ja õpiku või töölehe abil. Üherealised pisted: eelpiste, tikkpiste ja varspiste
Tikkimine. Kavandamine. (1 tund) Idee ja kavandi tähtsus eseme valmistamisel.	Kunstiõpetus - Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks	Kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitöösemeid.	Kavandada 10x10 cm suurune lihtne tikand teemal “imeline lill”, mille tikkimisel saaks kasutada õpitud üherealisi pisteid. Materjalide valimine tikkimiseks.
Tikkimine (4 tundi) Mustri kandmine riidele. Töö teostamine. Töö viimistlemine.	Matemaatika – mõisted horisontaalne, vertikaalne.	Kasutab tekstiileseme kaunistamisel üherealisi pisteid.	Vajadusel kavandi lihtsustamine, mustri kandmine riidele. Värvide valik ja tikkimine. Tikitud töö vormistamine õnnitluskaardina, kasutades sobivat värvilist kartongi.

Näide 4. Õpetaja ainekava

	TEEMA	KLASS	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
1	Kavandamine	4. Klass projektõpe, lapitöö	Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides.	kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitöoesemeid; leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.
		5. Klass tikkimine, kudumine	Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.	leiab käsitöoeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
		6. Klass õmblemine, heegeldamine	Kavandamise graafilised võimalused. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusel.	kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitöoesemeid

	TEEMA	KLASS	ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
6	Töö liigid Heegeldamine	4. klass	Töövahendid ja sobivad materjalid. Ahel- ja kinnissilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegeldustöö viimistlemine.	Heegeldab kinnissilmuseid ning tunneb tingmärke;
		6. klass	Põhisilmuste heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine.	Heegeldab ja põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke; heegeldab lihtsa skeemi järgi.
7	Töö liigid Kudumine	4. klass	Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parempidine silmus. Kudumi lõpetamine.	Koob parempidiseid silmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke;
		5. klass	Pahempidised silmused. Ääresilmused. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.	Koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke; koob lihtsa skeemi järgi.

Eve Oro, Põltsamaa Ühisgümnaasium

Õpetaja töökava

Töökava koostamine

- **Töökava** on dokument, mille alusel toimub õppetöö klassis.
- Töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist .
- Töökava kirjeldab õppeprotsessi.

RÕK

- Õpetaja töökava kohta ütleb põhikooli riiklik õppekava järgmist:
- §24 (5) Kooli õppekava üldosas esitatakse

10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Töökava vorm

- Kool otsustab töökava vormi.
- Töökava vorm võib aineti erineda.
- Peab olema kõigile mõistetav.
- Esitatakse tabelina, nädalaplaanina.

Töökava koostamise alus

- **Väljundipõhine õppekava**
- Keskendutakse
 - õpitulemustele/pädevustele
 - kujundavale hindamisele
- Keskne roll on
 - Üldpädevustel
 - valdkonnapädevustel
 - lisanduvad läbivad teemad.

Mõned näited

Nõuded õpetaja töökavale

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Kadrioru Saksa Gümnaasium

- Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist. Õpetaja töökavas toob õpetaja esile õppe sisu ja õpitulemuste jaotumise õppe käigus.
- Töökava on tegevuskava, mis kajastab
 - õppe sisu (teema, alateema, põhimõisted),
 - ajakulu
 - õpitulemusi
 - õppetegevusi (õppekäigud, projektid, õppemeetodid).
- Õpetaja töökava koostatakse põhikoolis hiljemalt kaks nädalat enne uue õppeveerandi algust. Õpetaja töökava on õpilastele kättesaadav õppeveerandi esimesest päevast alates.

Nõuded õpetaja töökavale

Tln Muusikakeskkool

- Periood (kuu, õppenädal)
- Õppesisu (põhi- ja alateemade esitamine)
- Oodatavad õpitulemused
- Teadmiste ja oskuste hindamise viis
- Ainetevaheline integratsioon
- Õppekirjanduse loetelu
- Õppevahendite loetelu
- Lähtuvalt ainekavast koostab õpetaja igaks õppeaastaks oma töökava. Töökava seab raamid, kuid ei tohi liigselt piirata õpetaja loovust. Õpetaja võib vastavalt ainespetsiifikale oma töökava täiendada lisaalajaotustega.
- Töökava alusel kavandab õpetaja iga konkreetse õppetunni, kus võimalusel arvestab ka õpilaste individuaalset võimekust.
- Õppetunni kava koostamise vormi valib õpetaja ise. Õpetaja töökava on koostatud tööks kindlas klassikollektiivis.
- Õpetaja vastutab töökavas ettenähtud terviku õpetamise eest. Töökava on töö üldise planeerimise aluseks, kuid õpetajal on, arvestades konkreetset situatsiooni, lubatud erandina kalduda töökavas planeeritust 10 kalendaarse õppepäeva ulatuses kõrvale. Suuremate kõrvalekallete puhul tuleb töö ümber planeerida.

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Sillamäe Gümnaasium

- 9.1 Õpetaja töökava koostatakse kooli õppekava ainekavade alusel lähtudes „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ olevates ainekavades sätestatud põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.
- 9.2 Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.
- 9.3 Õpetaja töökavas toob õpetaja esile õppe sisu ja õpitulemuste jaotumise õppe käigus.
- 9.4 Töökava on tegevuskava, mis kajastab õpitulemusi, ajakulu, õppe sisu ja õppetegevusi, lõimingut, .
- 9.5 Õpetaja töökava koostatakse gümnaasiumis enne uue kursuse algust.
- 9.6 Õpetaja töökava on kõigile asjast huvitatutele, sh õpilastele kättesaadav uue kursuse või õppeveerandi esimesest päevast alates.
- 9.7 Õpetaja töökava koostamist ja täitmist nõustab kooli õppealajuhataja.
- 9.8 Õpetaja töökava soovitusliku vormi kehtestab direktor.

9.9 Õpetaja töökavas esitatavad andmed:

- 1) õppe eesmärgid, sh üldpädevuste saavutamisega seotud eesmärgid;
- 2) taotletavad õpitulemused;
- 3) meetodid, tegevused;
- 3) ajaline plaan õppetunni ja/või nädalate kaupa;
- 4) tunnis/nädalas läbitavad teemad, alateemad;
- 5) olulised mõisted;
- 6) lõiming;
- 7) kasutatav õppevara;
- 8) tagasiside ja hindamine;
- 9) õpetamise ja hindamise erisused.

Näide 5. Nõuded õpetaja töökavale

- Aineõpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja töökava, mis arvestab:
 - Klassi omapära, õpilaste vaimseid ja füüsilisi võimeid, kooli arengusuunda, materjaalseid ressursse .
- Töökava konkretiseerib kooli õppekava üldosa ja ainekavasid.
- Töökava on vormistatud korrektselt nädalaplaanina.
- Töökava on tegevuskava, mis kajastab
 - ajakulu
 - õppesisu (teema, alateema, põhimõisted)
 - õpitulemusi
 - Õppetegevusi, õppemeetodid (õppekäigud, projektid jne)
 - Hindamise ja kontrolli meetodeid
 - Õppevara
 - Lõiming, läbivad teemad, üldpädevused

Näide 6. Õpetaja töökava vorm

Märkused (üldpädevused, läbivad teemad, lõiming)			
Kasutatavad materjalid, vahendid			
Õpitulemused RÕK-is			
Õppesisu	Hindamise vorm		
	Praktilised tööd, kasutatav meetod		
	Põhimõisted, alateemad		
	Teemad		
Kuupäev/õppenädal			
Nädal		1	2

1. samm: Õppesisu jaotus

- Käsitöö teemade jaotus nädalate kaupa.
- Kodunduse teemade jaotus nädalate kaupa.
- Teemade paigutamine kalenderplaani
 - Koostöö tehnoloogiaõpetajaga,
 - Millal vahetus?
 - Millal projektõpe?
- Mõistlik alustada töökava vormistust kõigile sama kooliastme klassidele korraga.

Rõhuasetus II kooliastmes

- Peatähelepanu
 - põhiliste töövõtete ja tehnoloogiate omandamine
 - juhendi järgi töötamine
 - abimaterjalide kasutamise oskuse arendamine
- Igal aastal tehakse praktilisi töid, mis võimaldavad õpitud tehnoloogilisi võtteid loovalt rakendada.
- Ühiste arutluste käigus õpitakse
 - tööprotsessi analüüsima,
 - erinevaid tehnilisi ja loomingulisi lahendusi nägema ja hindama,
 - oma tööle hinnangut andma.
- (RÕK lisa 7, p 1.2)

Rõhuasetus III kooliastmes

- Peatähelepanu :
 - loomingulisel tööl
 - töö teadlikul korraldamisel.
- Õpetuses järgitakse käsitööeseme tootearendustsüklit:
 - teabe kogumine,
 - idee leidmine,
 - eseme kavandamine,
 - töö ajaline ja tehnoloogiline kavandamine,
 - töö teostamine,
 - töö esitlemine.
- (RÕK lisa 7, p 1.2)

Näide 6. Kodunduse õppesisu (toiduvalmistamine)

jaotus klasside kaupa

	4. klass	5. klass	6. klass	7. klass	8. klass	9. klass
keetmine	muna, võileivad	segasalat, makaroni v riisi, kartulite keetmine	pudrud, Keetmine vesivannil – šokolaadi sulatamine	aedviljasupp, kalasupp	Risotto – hautamine	Kartulipüree, Hautamine- guljašš,
praadimine	vaesed rüütlid	pannkoogid, omlett	Makaroni pihvid v kartulirösti	pasta, bolognese kaste või kotletid	šnitsel, valge põhikaste; praekala+ külm kaste	Vokkimine, rohkes rasvas praadimine
küpsetamine	lehttaigen, soojad võileivad	muffinid, cupcake	õunakook, šokolaadikook	biskviittainas, rullbiskviit	pärmitainas, pitsa	keedutainas, muretainas
külm- töötlemine	lihtne segasalat	toorsalat, külmkaste	toorsalat, salatikaste		EESTI KÖÖK	AASIA KÖÖK
magustoit	kokteil, smuuti	kissell, kohupiimavaht,	želatiiniga magustoit	kohupiima v saiavorm	ahjuõunad+ vaniljekaste	praetud banaanid

2. samm: Õpitulemused

- Kontrolli õppesisu vastavust kavandatud õpitulemustele.
- Võib ilmnedada kavandamata õpitulemusi.
- Tee vajadusel täpsustusi, parandusi, täiendusi.

3. samm: Meetodid, hindamine

- Määra kasutatavad meetodid, praktilised tööd
 - Individuaalne, paaris või rühmatöö,
 - Töötamine juhendi järgi,
 - Praktiline (loov)ülesanne,
 - Arutelu, ajurünnak, mõttekaart,
 - Töötamine teabeallikatega,
 - Arvutiklassi kasutamine jne.
- Lisa hindamine
 - Mida hinnatakse
 - Millised meetodid
 - Välja tuua kontrolltööd

4. samm: üldpädevused, läbivad teemad, lõiming

- **Üldpädevused**

- Väärtuspädevus
- Õpipädevus
- Matemaatikapädevus
- Suhtluspädevus
- Enesemääratluspädevus
- Sotsiaalne pädevus
- RÕK lisa 7, p 1.4
- RÕK § 4

- **Läbivad teemad**

- Elukestev õpe ja karjääri planeerimine
- Keskkond ja jätkusuutlik areng
- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
- Kultuuriline identiteet
- Teabekeskkond
- Tehnoloogia ja innovatsioon
- Tervis ja ohutus
- Väärtused ja kõlblus
- RÕK lisa 7 p 1.5.2

- **Lõiming**

- RÕK lisa 7 p 1.5.1

Just nii lihtne see ongi 😊

Näiteid õpilaste töödest

4. klass

Heegeldamise avaleht

Tikkimise avaleht

Nõelapadi

Mobiilikotike

Raamat

Kott

5. klass

Nõelapadi

Randmesoojendaja

Pajalapp

Kott

Tikitud nukk

Vilditud pross

Vöö, käepael

Põll + masintikand

6. klass

Päevikukaaned

Mapi kaaned

Motiividest sall

Jõulusokk

Suvekleit

Midagi meestele...

D.I.Y BIRCH BARK LAMPS

PIC: RUFFLEDBLOG.COM

D.I.Y INSPIRATION *Birch + Bulbs*

PICS: ETSY SHOP 'URBANPLUSFOREST'

Täna tähelepanu eest!